

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 115 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om brandvæsenet i købstæderne og på landet.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 150) findes i tidenden sp. 5679).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 120 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Eneste behandling af betænkning og indstilling fra udvalget for forretningsordenen angående folketingets samtykke i henhold til grundlovens § 57.

(Udvalgets betænkning og indstilling findes i tillæg B. sp. 1223).

Indstillingen sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Udvalgets indstilling

vedtoges enstemmigt med 120 stemmer.

Formanden: Der vil nu blive givet justitsministeren meddelelse om denne vedtagelse.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om statstilskud til kunstmuseer.

(Lovforslaget (nr. 205) findes i tillæg A. sp. 4203, fremsættelsen i tidenden sp. 4636).

Formanden: Sammen med denne sag foretages de under punkterne 5 og 6 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om kulturhistoriske lokalmuseer.

(Lovforslaget (nr. 206) findes i tillæg A. sp. 4249, fremsættelsen i tidenden sp. 4640).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om et J. F. Willumsen-museum i Frederikssund.

(Lovforslaget (nr. 207) findes i tillæg A. sp. 4245, fremsættelsen i tidenden sp. 4644).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Jørgen Peder Hansen: Da mit partis ordfører, fru Bodil Koch, er forhindret i at være til stede her i folketinget i dag, skal jeg på mit partis vegne fremsætte nogle bemærkninger til de 3 lovforslag.

I socialdemokratiet ser vi med betydelig velvilje på de foreliggende lovforslag. Lad mig sige det sådan, at vi under det kommende udvalgsarbejde har en række problemer, som vi gerne vil have nærmere belyst. Jeg skal heller ikke lægge skjul på, at vi på enkelte punkter anser forslagernes økonomiske rækkevidde for lidt for snæver, hvis der skal gives vore museer en rimelig mulighed for at løse deres store, deres mangfoldige opgaver.

For ca. en måned siden havde vi her i tinget lejlighed til at overvære en omfattende kulturpolitisk debat på grundlag af betænkning nr. 517, der kort forinden var udsendt af kulturministeriet. Denne debat måtte naturligvis blive præget af diskussion om de mere generelle kulturpolitiske spørgsmål, det var jo også meningen med den. Senere skulle debatten da videreføres her i tinget på grundlag af lovforslag, som måtte blive fremsat med henblik på at søge nogle af redegørelsens tanker realiseret.

[Jørgen Peder Hansen.]

Vi har altså chancen nu, hvor statens økonomiske støttevirksomhed i forhold til vore kunstmuseer og kulturhistoriske lokal-museer skal til drøftelse. I forhold til de sidstnævnte var det som bekendt lovgivningen af 1958 og for kunstmuseernes vedkommende lovgivningen af 1964, som kom til at betyde indledningen til en udviklingsperiode af et ganske betydeligt omfang, og som fastlagde principper og retningslinjer for provinsmuseernes virksomhed. Særligt tilskudsreglerne efter princippet hjælp til selvhjælp kom til at betyde en løftestang, hvorved kommunerne overalt i landet ved siden af staten blev engageret i driften af museerne. Et blik på besøgstallene fra vore museer fra 1961 til 1967 viser en jævnt stigende kurve som udtryk for interessen ude i befolkningen, en interesse, der altså har været jævnt stigende.

Formanden: Jeg vil gerne rette min sædvanlige henstilling, specielt til dem i sidegangen.

Jørgen Peder Hansen: Ganske særlig har der været en stigning i besøgene på vore kulturhistoriske museer. Kunstmuseerne udviser derimod i de senere år vigende besøgstal, men her er det nok svært at se, hvor meget det har betydet, at statens museum for kunst har været delvis lukket i nogle år; en del besøgende er nok opsuget af Glyptoteket og andre museer, men det har nok ikke kunnet opveje nedgangen som følge af restaureringen af kunstmuseet.

I kulturministeriets redegørelse stilles der mange spørgsmål. Det er også tilfældet for museernes vedkommende, og med rette. Skal vi finde frem til forbedrede forhold for vore museer i provinsen, er det naturligvis nødvendigt, at vi gør status over udviklingen og prøver at danne os et så klart billede af fremtiden, som det er muligt. Jeg er enig i, at museerne må stille sig selv spørgsmålet, på hvilke måder man ønsker at samfundets medlemmer i almindelighed skal gøre brug af museerne. På hvilke måder er museerne bedst i stand til at løse formidlingen af kundskaber og oplevelser i forholdet til befolkningen? Jeg forstår fuldt ud, at vore museer har mange opgaver at løse, også opgaver, som er mere indad-

vendte. Museerne skal naturligvis være uddannelsessteder for unge studerende, og det skal være muligt at dyrke videnskabeligt arbejde dér; men de har også store forpligtelser over for befolkningen, som ifølge besøgstallene, som jeg nævnedes det før, glædeligvis viser stigende interesse for lokal-museerne.

Det ligesom spores i betænkningen fra kulturministeriet, at vore museer — og her er skytset særlig rettet mod de kulturhistoriske museer — ikke har indfriet deres forpligtelser og indrettet sig på tidens ændrede krav. Jeg finder det knap så lysteligt at rette bebrejdelser mod vore museer, således som det gøres her og enkelte steder i betænkningen. Et sted siges det, at mange museer en dag er modne til selv at komme på museum. En sådan bemærkning kan vel nok sine steder virke både frisk og måske også lattervækkende. Men der er efter min opfattelse mange grunde til, at vore museer virker ude af takt med tidens behov. Mange af museerne, for ikke at sige dem alle, har lidt af frygtelige økonomiske lomme-merter gennem mange år. Økonomien har været elendig, lokalerne ofte under al kritik, og der har på ingen måde været råd til moderne arrangementer og anvendelse af nye former for udstillingsvirksomhed. Når vi har så mange og virkelig fyldige og museumsværdige samlinger, skyldes det ikke mindst den tavse, ofte ukendte, men særligt interesserede borger, som gennem hele livet har fastholdt en brændende interesse for netop sit museum. Ofte har disse mennesker været nogle af de største bidragydere til skabelsen af vore kulturhistoriske samlinger rundt om i landet, ofte var det meget fine ting, de var i stand til at tilføre museerne. Disse bemærkninger skal ikke opfattes som et blindt forsvar for eller en undskyldning for, at vore museer i dag står i en relativt dårlig forfatning. Når kritikken fremføres — og den skal fremføres, naturligvis — skal det blot huskes, at midlerne nu engang har været meget små. Gennem mange år var det nærmest kun symbolske beløb, man fik i støtte fra det offentlige, og alligevel slæbte man sig igennem det ene årti efter det andet, men kun ved hjælp af trofaste folk, i hvem den hellige ild brændte for museumssagen.

Museerne står efter min opfattelse foran

[Jørgen Peder Hansen.]

store ændringer i såvel deres opbygning som deres formidlende arbejdsmetoder i de kommende år. Fritiden bliver jo stadig øget; den økonomiske formåen og bevægelsesfriheden hos publikum bliver også større. Det er en udfordring til vore museer, som gerne skulle fange interessen hos nye titusinder for det arbejde, der udføres — og udføres meget dygtigt — rundt omkring på vore museer. Jeg tror, alle i dag erkender, at museerne må præsentere deres samlinger på en anden og meget mere interessant måde efter den opfattelse, vi har i dag, en måde, som virker noget i retning af en appel, en fristelse for de besøgende til at vende tilbage. Det er også et stort spørgsmål, om ikke vi skulle indrette vore museer eller i hvert fald visse udstillinger netop de steder, hvor vi ved folk i det moderne samfund stimler sammen. Det kan være i byerne eller ude i naturen. Vi har allerede set, hvordan selv små samlinger kan trække folk til, når blot der er mulighed for at stille sulden og tørsten i smukke omgivelser, et væsentligt problem for os danske.

Betænkningen indeholder en lang række kritiske bemærkninger, men peger også på mange forhold, som jeg kan være helt enig i at vi bør gøre noget positivt ved. Vi må imidlertid ikke fristes til at tro, at der med så beskedne økonomiske udvidelser, som der er tale om i forslagene, bliver de helt store og skelsættende muligheder for på meget kort tid at leve op til alle de gode tanker og ideer, som så mange er optaget af at føre frem; der er simpelt hen ikke penge til det.

Lad mig i denne forbindelse komme med en lille, hvad skal vi sige, appel til kulturministeren. Er der ikke mulighed for, at der kan ske en udvidelse af besøgstiden på vore museer? Jeg ved godt, at der i det ene lovforslags § 3 står noget om, at åbningstiderne skal være af et vist omfang, for at man kan blive anerkendt, men jeg finder det nødvendigt, at vi retter interessen imod åbningstiderne. Jeg er overbevist om, at der skulle være gode muligheder for at få besøgstallene til at stige mærkbart, hvis man åbnede vore museer på tidspunkter, der gjorde det muligt for de titusinder, der først har fri fra arbejde hen under aften, at aflægge museet et besøg i aftentimerne, om

ikke andet, så i hvert fald en enkelt dag om ugen. Jeg er klar over, at der vil blive både personalemæssige og visse tekniske problemer, som skal løses, men jeg finder det simpelt hen påkrævet, at åbningstiderne udvides betydeligt.

For øvrigt vil en sådan tanke falde i tråd med den nye bestemmelse i to af lovforslagene, der som en nydannelse gør det muligt for vore museer, i det omfang som det er foreneligt med museernes primære opgaver, at påtage sig anden kulturformidlende virksomhed. Jeg kan ikke se rettere, end at denne nye bestemmelse ofte vil medføre fornyet aktivitet på vore museer uden for de nu gældende åbningstider, aktiviteter som foredrag, oplæsning, diskussioner, musik, og hvad der ellers kan komme herunder. Man skal til at kigge på åbningstiderne her.

Dette bringer mig ind på det spørgsmål, som var fremme i debatten for nogle år siden, nemlig spørgsmålet om kulturcentrene. Jeg tror, at det var en klog disposition, at vi ligesom stoppede lidt op over for denne tanke. Vi ser naturligvis meget gerne, at disse samværsaktiviteter kan få en god trivsel, en god vækst, men mon ikke det er yderst befrugtende for aktiviteterne, at de kan planlægges, sættes i værk mange steder? Kulturaktiviteter skal ikke være noget, man afgrænser, noget, man henviser til et enkelt eller til nogle ganske få steder, men derimod en del af tilværelsen for hver enkelt af os, hvor man nu engang har sin hverdag. Det er ikke mindst derfor, det er af overmåde stor betydning, at vi i forbindelse med vore museer er i stand til at skabe omgivelser, det, som mange kalder et miljø, hvor folk kan lide at komme og træffe sammen, også fordi de måske kan købe, som jeg nævnedes det, mad og drikke.

Vore kunstmuseer skal ikke være fine steder, ophøjede steder, som kun et fåtal finder frem til. Museer skal være spændende steder, hvor man overraskes og interesserer af til stadighed skiftende udstillinger. Jeg ser gerne museerne som såkaldt „farlige steder“, som det nævnes i betænkningen, hvor vi præsenteres for de store udfordringer i kulturhistoriske eller kunstneriske udtryksformer. Det bør være steder, hvor vi er i stand til at vise tidens kunst. Jeg tror ikke rigtig på nødvendigheden af fremover at

[Jørgen Peder Hansen.]

opbygge museerne, som vi måske har gjort det hidtil, med omfattende samlinger, der rækker langt tilbage i tiden. Nu vel, man skal omvendt heller ikke føle nogen forpligtelse til at sende en kunstner på museum, før han har malt sit første billede. Det kan der måske være en tendens til. Det er netop af den grund, jeg finder, at vore museer har en ganske særlig forpligtelse til at vise de unge kunstneres arbejder frem på særudstillinger. Her må man absolut ikke være tilbageholdende. Der bør være udstillingsmuligheder for de unge og de uprøvede kræfter, som jo er bænebrydere — det har så ofte vist sig — for det, der skal komme, og som vil vokse sig stærkt og smukt.

Efter min opfattelse skal vi vogte os for at give nogen del af kunsten noget officielt blåt stempel. Det er der vel en tendens til på forskellige områder, jeg tænker på kunstnerstøtten, og det kan der være en fare for, hvis vi sender kunstnerne på museum, næsten før de har afholdt deres første udstilling. Dette er meningsløst, men måske fristende, for det kan jo senere vise sig, at det var en fordel at købe den pågældendes værker, mens han eller hun endnu var ukendt for den store offentlighed; man fik jo så købt billigt.

Lad mig nævne et af de områder, hvor vi kunne tænke os en udvidelse af forslagets økonomiske rækkevidde, som jeg nævnede det indledningsvis, idet jeg gerne vil høre ministerens kommentarer hertil. Vi vil finde det naturligt, om tilskuddet til de kulturhistoriske landsdelsmuseer blev sat noget i vejret, til 50.000 kr. eksempelvis, i stedet for, som det er foreslået, til 25.000 kr. Det er om lovforslagets § 5, stk. 1, der her er tale. Og så vil vi også finde det naturligt i mit parti, at større kulturhistoriske museer, som arbejder godt — og dem er der da heldigvis en lang række af — kan opnå et fast tilskud på 25.000 kr., hvor de i henhold til forslaget intet skal have. Det kan vel, hvis man skal anlægge et forsigtigt skøn, komme til at dreje sig om i alt 150.000 kr. om året, men det vil være en vældig fordel for museerne, om de ad denne vej kunne få midler til en fagligt uddannet medarbejder. På de museer, hvor arbejdet går godt, har man netop en god faglig arbejdskraft, har det vist sig.

Det kender ministeren og jeg selv til fra Langeland.

Til nyanskaffelser og konserveringsvirksomhed byder forslaget på mulighed for via finansloven at få tilskud. Jeg har forstået, at der her er tale om at få gennemført meget væsentlige og vigtige arbejder, ligesom jeg har indtryk af, at museerne må have mulighed for at værge sig mod tyverier. Nye udstillingsformer giver større tyverier, har det vist sig. Derfor må man søge at værge sig, i dette tilfælde med de nødvendige tyverialarmer: Det koster meget betydelige summer, hvorfor vi gerne vil vende tilbage til en drøftelse af dette spørgsmål i det udvalg, som vi tror vil komme.

Mit parti vil medvirke til en saglig udvalgsbehandling af lovforslagene, hvoraf det tredje søger at løse J. F. Willumsen-museets forhold.

Gudrun Jensen: Alle de 3 lovforslag, som ministeren for kulturelle anliggender har fremsat, drejer sig i hovedsagen om visse ændringer i reglerne om statstilskud til henholdsvis de kulturhistoriske lokalmuseer, kunstmuseerne og J. F. Willumsen-museet i Frederikssund.

De foreslåede ændringer rokker ikke nævneværdigt ved de tilskudsprincipper, som har været gældende i de senere år. Det skal også i fremtiden være således, at statstilskud til lokal museumsvirksomhed forudsætter, at stedlige kredse har vist så stor interesse for sagen, at de giver faste tilskud til museumsvirksomhedens drift. Sker dette, er staten villig til at give et tilsvarende stort tilskud, dog med et vist maksimum. Som hidtil må endvidere de stedlige museumsinteresserede — det være sig en kommune, en museumsforening eller andre lokale kredse — selv sørge for bygninger eller andre lokaliteter for de pågældende museer. Udgifter hertil er principielt staten uvedkommende, men jeg har dog bemærket, at der i visse tilfælde åbnes mulighed for, at staten kan yde rente- og afdragsfri lån, når lokale kredse selv har fremskaffet væsentlige midler til bygningsudvidelser. Dette forudsætter igen, at bygninger og bygningsændringsplaner er godkendt af kulturministeriet.

Efter lovforslagene kommer de kulturhistoriske lokalmuseer på linje med de stats-

[Gudrun Jensen.]

anerkendte kunstmuseer. Det synes jeg er en fornuftig ordning.

I øvrigt skal jeg fremhæve de andre væsentlige ændringer, der foreslås gennemført. Vedrørende kunstmuseerne foreslås det, at et mindre beløb af statstilskuddene skal betragtes som et rådighedsbeløb til dækning af udgifter til fællesopgaver på museerne og til honorering af såkaldte museumspædagoger.

Tilsvarende bestemmes det i lovforslaget om de lokalhistoriske museer, at disse kan opnå et særligt tilskud, hvis de tager bredere kulturformidlende opgaver op. Endvidere skal der til de som landsdelsmuseer udpegede institutioner knyttes en museumspædagog med kulturhistorisk indsigt. Disse bestemmelser skal jeg ikke komme nærmere ind på, men jeg tror, at sådanne museumspædagoger og en sådan almen kulturformidling kan få stor og gavnlig virkning i vort samfund i de kommende år. Skoler og andre uddannelsesinstitutioner samt videregående kan høste megen gavn af denne kulturformidlende virksomhed, vel at mærke hvis den udøves i en sand folkelig og pædagogisk ånd. Som lærer ved forsvarets civilundervisning har jeg personlig erfaring for, hvorledes både historiske og kunstneriske kendsgerninger og problemer kan fænge i mange unge menneskers sind; hvis de lægges frem på den rigtige måde. Ved sådanne lejligheder giver man Johannes V. Jensen ret, når han digter:

„Vil selv du fatte dit væsens rod,

skøn på de skatte, de efterlod.“

Lovforslagene omfatter jo ikke de store og fine rigsmuseer såsom nationalmuseet og statens museum for kunst. Ikke mindst disse museer har ud over den folkelige mission også store videnskabelige og forskningsmæssige interesser at varetage. Men vi har jo talrige andre samlinger både af historisk og kunstnerisk værdi, som danner en betydningsfuld del af vor kulturarv og af vort kulturliv. Talrige mænd og kvinder har viet en stor del af deres liv og interesse til at skabe, opretholde og udvikle disse samlinger, hvoraf mange er af meget høj karat. Jeg kunne ønske, at der blev gjort en stor indsats for, at også mange fremmede turister, der besøger vort land, fik øjnene op for de store værdier, der her foreligger. Jeg ved, at der faktisk gøres et smukt stykke arbejde her-

for, men jeg så gerne, at endnu flere mennesker fra andre lande fik lyst til at stifte bekendtskab med de bidrag, som Danmark bl. a. herigennem har ydet til europæisk kultur.

Vi må følge med tiden. Folk er jo nok i vort tid mere forjagede end tidligere; og de stiller krav også til det materielle. Jeg vil udtrykke håbet om, at nutidens museumsfolk også indstiller sig herpå og sørger for, hvor der foreligger rimelige behov derfor, at indretninger som cafeterier o. lign. står til rådighed for de besøgende.

Om lovforslaget vedrørende J. F. Willumsen-museet skal jeg kun sige, at de foreslåede ændringer til den gældende lov forekommer mig rimelige. For fremtiden vil staten og Frederikssund kommune hver dække halvdelen af det uundgåelige driftsunderskud; for statens vedkommende dog højst 50.000 kr.

Til slut må jeg konstatere, at en sådan øget aktivitet på forskellige områder nødvendigvis koster penge; det er ganske vist ikke de helt store bevillinger, der skal til, men nogle millioner kroner koster det alligevel. Jeg tror dog, at denne økonomiske indsats giver en god menneskelig og kulturel forrentning.

Med disse bemærkninger skal jeg på det konservative folkepartis vegne give tilslutning til lovforslagenes fremme.

Merete Bjørn Hanssen: Med de foreliggende 3 lovforslag realiseres efter venstres opfattelse nogle vigtige kulturpolitiske principper. Igennem en merudgift, der i alt vil kunne blive 3,6 mill. kr., ydes der fra statens side et nyt bidrag til den decentralisering, der må anses for så ønskelig også i kulturpolitikken, således at der rundt i landet skabes muligheder for en mere lige adgang til kulturgoderne. Ved at overføre det tilskudsprincip, der siden 1965 har givet så gode resultater for kunstmuseerne ude i landet, til nu også at gælde for de kulturhistoriske museer fastholdes en grundtanke, som venstre lægger overordentlig vægt på: at statens tilskudspolitik bygger på en klart markeret lokal vilje til at oprette og drive kulturinstitutioner som kunstmuseer og kulturhistoriske lokalmuseer.

Endelig realiseres for det tredje gennem nyskabelser i de to lovforslag, der vedrører

[Merete Bjørn Hanssen.]
 kunstmuseerne og de kulturhistoriske museer, i hvert fald begyndende, nogle af de ønsker, der har været så stærkt fremme om at sætte eksisterende kulturinstitutioner i stand til at løse nogle af de opgaver, der tidligere var tiltænkt de såkaldte kulturcentre. Denne udbygning i retning af en kulturformidlende virksomhed kan mit parti give principiel tilslutning til.

Jeg skal ikke gøre indvendinger imod, at der på baggrund af de særlige forhold omkring Willumsen-museets oprettelse fastholdes en særskilt lovgivning omkring dette kunstmuseum, men i betragtning af, at der ved fremsættelsen af de to andre museumslovforslag rigtigt peges på de ændringer, der fremtidig kan ske i byrdefordelingen mellem stat og kommune som følge af kommunalreformens gennemførelse, er det nok rimeligt at mene, at også dette museums tilskudsmæssige stilling må inddrages i de nyovervejelser, som kommunalreformen måske vil give anledning til. Mit parti kan tilslutte sig, at den hidtidige lighed mellem staten og Frederikssund kommune af driftsunderskuddet bevares med den forhøjelse af maksimumsbeløbet til 50.000 kr. for statens vedkommende, som der er tale om i lovforslaget.

Jeg skal ikke yderligere gå ind på problemstillingen efter kommunalreformens gennemførelse, men mener, at det måske vil være hensigtsmæssigt, at de to lovforslags revisionsparagraffer ændres således, at revisionerne skal ske senest i folketingsåret 1972-73. Det er tilfredsstillende, at lovforslaget om de kulturhistoriske lokalmuseer opretholder begrænsningen i antallet af landsdelsmuseer til 17, indtil netop disse forhold omkring kommunalreformen er mere afklarede.

Det tilskudsprincip, der nu ensartet gennemføres for kunstmuseer og kulturhistoriske lokalmuseer, rykker basisåret for tilskudsberegningen 5 år frem til 1967-68, ligesom der sker en ajourføring begrundet i omkostningsudviklingen af satsene. Vi kan fra mit partis side tilslutte os et tilskuds-

princip, der gør det muligt til enhver tid at forudberegne statens maksimale udgifter. Som dette princip er udformet i lovforslagene, er der åbnet mulighed for gennem særlig hjemmel på finansloven at sprænge tilskudsordningens lofter. Herigennem sikres, at helt markante lokale indsatser, der er sket efter basisåret, kan følges op med den statslige opmuntring og præmiering, som ministeren så stærkt gør sig til talsmand for. Af den kulturpolitiske redegørelse fremgår det klart, at der er sket en glædelig lokal og kommunal opblomstring i interessen for de lokalhistoriske museer, således at forholdet mellem kommunernes og statens tilskud før disse lovforslag var blevet omkring 2:1, og således at der gennem en 12-årig periode op til 1966-67 er sket mere end en firdobling af de kommunale tilskud. Det er interessant at bemærke sig, hvilken rolle en faglig ledelse, ofte i forening med en initiativrig bestyrelse, har for en positiv udvikling af museumsvirksomheden. Det skaber en rimelig baggrund for lovforslagets udbygning i retning af en kulturformidlende virksomhed, således som denne udbygning markeres gennem 3 af forslagens bestemmelser.

Jeg kan tilslutte mig understregningen i § 1, stk. 2, og i bemærkningerne hertil om, at anden kulturformidlende virksomhed, som lokalmuseerne nu i overensstemmelse med kulturcentertanken vil kunne påtage sig, både i art og i omfang skal være forenelig med museernes hovedvirksomhed. I den kulturpolitiske redegørelse har ministeriet jo bevæget sig ud i nogle tanker om et underholdningskrav til museerne, som måske er egnet til at blive misforstået. Det er derfor værd at understrege det videnskabelige og folkeoplysende formål, der sammen med opbevaring og indsamling af fortidsgenstande er lokalmuseernes hovedopgave. I stedet for at stille det underholdende op som en modsætning må formålet i det kulturformidlende arbejde være at virke for glæderne ved en interessebetonet beskæftigelse med disse ting, en beskæftigelse af måske lidt mere varig karakter end noget rent overfladisk

[Merete Bjørn Hanssen.]

underholdende. At dette også er hensigten, understreges videre gennem forslaget om, at der som forudsætning for anerkendelse som landsdelsmuseum kræves, at man beskæftiger en museumspædagog, der dog kan virke på deltidsbasis, og som skal stå til rådighed for lokalmuseerne i området.

Endelig understreges den kulturformidlende udbygning, der sker med lovforslagene, gennem den ny bestemmelse om en særlig tilskudsordning på maksimalt 10.000 kr. årligt til kulturformidlende virksomhed.

Disse bestemmelser og den forbedrede tilskudsordning i øvrigt må ses på baggrund af den kulturpolitiske redegørelses også efter min mening noget for flotte bemærkninger om museerne, der selv er modne til at komme på museum. Det kan næppe være rimeligt at bebrejde museerne en mangel på indsats, man hidtil ikke har givet dem muligheder for at udfolde. Det må derfor være tilfredsstillende, at vi nu begynder på at skabe disse muligheder. Den kulturpolitiske betænkning taler om mulighederne for at skabe farlige museer, at gøre dem til arsenaler, hvorfra kritik af det bestående kan hentes — noget, der i betænkningen betegnes som vækstpunkter for en ny livsholdning. Lad mig her spagfærdigt antyde, at vækst i livsholdninger også fuldgyldigt kan opnås gennem indsigt i og forståelse for udvikling og sammenhæng, noget, der kan fremme en tolerance, som synes nok så påkrævet i menneskers omgang med hinanden, lokalt, nationalt og internationalt.

For kunstmuseerne videreføres de samme tilskudsprincipper og de samme muligheder for at optage kulturformidlende virksomhed, som nu foreslås for lokalmuseernes vedkommende. Vi kan tilslutte os hovedreglen om, at der lokalt skal stilles egnede bygninger til rådighed, men at supplerende statslån kan ydes, hvor udgifterne til egnede bygninger er særlig store. Det samme gælder bestemmelsen om, at ministeriet kan kræve en administrativ og økonomisk adskillelse fra andre institutioner, og at ministeriet, for så vidt angår lys- og temperaturforhold, får indseende med bygningernes indretning, selv om disse er et lokalt anliggende. Bemærkningerne understreger her, at der ikke påtænkes en omfattende gennemgang af eksisterende bygninger, og at man heller

ikke har en æstetisk bedømmelse i tankerne. Det kan jeg tilslutte mig; der må ikke ske nogen centraliseret smagsdirigering.

Hermed skal jeg anbefale de 3 lovforslag til en hurtig og velvillig udvalgsbehandling.

Jørgen Andersen: De tre museumslove, som tinget for nærværende førstebehandler, kan ikke med nogen rimelighed siges at være finansielt overdimensionerede, når man skal tilgodese det sigte, forslagene indeholder, og det skal man jo. Personlig er jeg tilbøjelig til at mene, at den højtærede minister for kulturelle anliggender for tilfældet har ladet den for ham særegne beskedenhed influere stærkere på forslaget, end almindelig praksis vil have mulighed for at honorere. Jeg vil naturligvis glæde mig, om jeg måtte tage fejl, og i så fald skal jeg ikke undlade at påskønne ministeren, når lovene optages til revision i 1972-73. Jeg forventer i denne henseende også, at den højtærede finansminister vil gøre det samme.

Nu er det imidlertid ikke mit indtryk, at det så meget er de økonomiske sider af vor kulturpolitik som den principielle side, der udæsker til debat. Jeg deler således den opfattelse, som var kommet til udtryk i ministerens kulturpolitiske redegørelse nr. 517, side 153:

„Museernes største almene problem er vel forholdet til den del af befolkningen, som ikke har nogen speciel interesse forbundet med museernes samlinger.“

Det er desværre sikkert, at alt for store befolkningskredse totalt mangler både forståelse, interesse og glæde i forholdet til vore mange udmærkede samlinger, hvad enten det så drejer sig om kulturhistoriske samlinger eller kunstsamlinger, som andre engagerede borgere med hengivenhed og personlige ofre har søgt og stadig søger at etablere og bevare til glæde for en forhåbentlig mere positiv eftertid end den, vi selv oplever. Disse mange uengagerede burde betænke, hvilken depressiv indflydelse det ville få på andre kulturfaktorer som film, teater, fjernsyn, radio, litteratur osv., såfremt man overser betydningen af eller endog fuldstændig nedlægger vore samlinger. Ingen af disse mennesker vil nemlig kunne påstå ikke på et eller andet tidspunkt at have udtalt enten ros eller dadel over for den ene eller den anden kulturfaktor.

[Jørgen Andersen.]

I denne henseende hilser jeg med tilfredshed, at det foreliggende forslag tilgodeser nye kulturformidlingsaktiviteter under bistand af kyndigt museumspersonel. Variesende udstillinger af samlingernes detaljer i en levende og anskuelig form med eventuel relation til aktuelle situationer, oplysende foredragsvirksomhed og filmforevisninger vil utvivlsomt bidrage til en betydelig bedre forståelse i vide befolkningskredse og samtidig tilføre adskillige hjem nye adspredelser og glæde. Og så har jeg endda i denne forbindelse helt set bort fra museernes ubestridelige betydning for den videnskabelige forskning og for undervisningen i vore skoler.

Siden disse love om statstilskud til kunst- og kulturhistoriske museer sidste gang blev revideret i 1964, har vi kunnet notere en for visse steder endog meget kraftig ekspansion. På grund af lovenes maksimeringsbestemmelser har statens tilskud derfor ikke kunnet følge det øgede tilskud, som man har ydet på kommunalt plan. Derfor må det anses for rimeligt, at man nu fører disse tilskudssatser å jour og stabiliserer museernes økonomiske forhold. Det indarbejdede arbejde, der ydes landet over, og den store interesse, som trods alt er kommet til udtryk ikke mindst gennem et stadig stigende gennemsnitsbesøgstal, fortjener opmuntring og støtte. Jeg finder det dog rimeligt, at man opretholder en maksimeringsbestemmelse i lovene, sådan at staten kan forudberegne sine andele. For at udelukke eventuelle misforståelser vil jeg i denne forbindelse gerne bede ministeren klargøre, om det i lovforslaget anvendte udtryk: tilskudsberettigede stedlige tilskud, alene dækker rene kommunale tilskud og ikke donationer og gaver.

Hvad angår J. F. Willumsen-museet i Frederikssund, så må vi vel bistå det afsvækkede regnskab med det foreslåede beløb på ca. 10.000 kr. Jeg føler mig imidlertid ikke fuldstændig overbevist om, at man ikke netop på dette felt medvirker til en principiel fejludvikling, idet det kan danne præcedens for andre kommuner og sammenslutninger, som omfattes af tanker og ideer i lighed med Willumsen-museet uden at overskue de økonomiske konsekvenser for så senere, når tilbagetoget er afskåret, at komme til staten med deres besværigheder. Dette være på ingen måde sagt med under-

kendelse hverken af et frisk initiativ i Frederikssund by eller af Willumsens produktion, tværtimod. Jeg har den dybeste respekt for begge dele, men det forekommer mig, at erfaringerne herfra bør anspore til en skærpet agtpågivenhed over for fremtidige initiativer i denne retning for alles og ikke mindst for de involverede kunstneres skyld. Jeg hører også gerne ministerens udtalelser her til. Med disse bemærkninger kan jeg på mit partis vegne anbefale lovforslagene til vedtagelse.

Gunhild Due: Det er jo på høje tid, at disse love revideres, ikke mindst med hensyn til tilskuddene. Mange af museerne befinder sig i en katastrofal situation, og om de foreslåede beløb så er tilstrækkelige, kan man jo betvivle. Jeg mener i hvert fald, at lovene nok ret hurtigt må op til revision igen; specielt tror jeg, at tilskuddene til formidlende virksomhed og udadvendte aktiviteter i øvrigt er for små, og det har ministeren vist også en mistanke om.

Tanken om museumspædagoger kan jeg tilslutte mig. Det gælder dog i høj grad om at finde frem til de rigtige mennesker til jobbet, hvis det skal lykkes. Der må nok være plads til nogen eksperimentering på området.

Når jeg er bange for, at midlerne er for små til formidling i øvrigt, er det også, fordi jeg ønsker, at museerne kunne få råd til mere slæen på tromme for deres egen virksomhed, ikke kun på skoler og lignende steder, men også ved simpel annoncering og effektiv publikationsvirksomhed osv.

Kulturbetænkningen var jo lidt hård ved museerne, og jeg vil gerne gentage, hvad jeg før har sagt, at man ikke på den ene side kan sulte museerne økonomisk og så på den anden side skælde dem ud for at gøre for lidt. Først når man giver museerne rimelige økonomiske forhold, kan man stille de krav, som jeg også mener bør stilles.

Med hensyn til det vigtige område, der hedder uddannelse af medarbejdere, ser jeg, at tanken om en museumshøjskole er stillet i bero, og at man først vil indvinde erfaringer med kursusvirksomhed. Jeg vil gerne i udvalget høre lidt nærmere om, hvilken kursusvirksomhed der er planlagt; jeg ved, at mangelen på kvalificeret hjælp er stor.

Med hensyn til nyanskaffelser er vi jo

[Gunhild Due.]

kommet i den situation, at hverken fonde eller museer kan klare sig mod de udenlandske opkøbere i kapløbet om at sikre sig en ting. Jeg har hørt, at det nu er sydamerikanske privatsamlere, der gør sig gældende med næsten ubegrænsede pengemidler. Det forekommer mig dobbelt bittert, at rigtige mennesker fra lande, hvor der sker en så notorisk udbytning af andre som i Sydamerika, på grundlag af dette kan rende med vores gamle klenodier. Der er lande, som har lovgivning, der begrænser eller forbyder udførsel af antikviteter. Jeg vil gerne spørge ministeren, om ministeren vil overveje at indføre en sådan lovgivning her i landet. Jeg tror, det er vældig påkrævet.

Forbedringen af støtten til kunstmuseerne må naturligvis anerkendes, selv om man også her kan tvivle om, at beløbene er tilstrækkelige. Jeg kan også her støtte tanken om et fælles rådighedsbeløb til de opgaver, som man kan samle sig om, og også om museumspædagogen. Jeg må dog sige, at museumspædagogens opgaver, som de formuleres i ministerens fremsættelse med omvisninger og foredrag, forekommer mig noget traditionelle, og jeg ser i bemærkningerne angående de formidlende opgaver, at ministeriet skal give nærmere bestemmelser herom, og at man forudsér, det vil være vanskeligt at afgrænse sådanne opgaver. Jeg vil gerne sige: det skal sandelig også være vanskeligt, fordi det er meget vigtigt, at man ikke straks lægger sig fast på en hel masse snævre regler eller alt for faste rammer, hverken når det gælder pædagogarbejdet eller formidlingen. Her må man virkelig kalde på og belønne fantasi og initiativer.

Angående Willumsen-museet kan vi støtte lovforslaget, da vi nu har museet, men det faldende besøgstal kan vel tydes sådan, at dette med at bygge et museum for en enkelt kunstners værker nok ikke er så heldigt. Jeg vil derfor i udvalget gerne høre lidt nærmere om Frederikssunds planer om udbygningen af udstillingslokaler og cafeteria, altså have lidt nærmere besked om, hvad man har tænkt sig at gøre for at øge aktiviteten omkring museet, og om, hvor hurtigt disse planer kan føres ud i livet.

Principielt mener jeg, at det opbevaringsarbejde og den videnskabelige forskning, det oplysende og underholdende, der sker på

museerne, er en vigtig del af vort kulturbillede, en ting, som vi alle bør have mulighed for at få del i og glæde af, også fordi det rent menneskeligt, udviklingsmæssigt set, er af værdi at kende til fortiden for at kunne bedømme nutiden og være med til at ændre fremtiden. Jeg mener i øvrigt også, at en forståelse af dette, et kendskab til den viden, der kan hentes på vore museer, også kan hjælpe os til en bedre, en mere indsigtfuld forståelse af udviklingslandene og deres problemer og befolkninger.

Jeg skal derfor tilsige en velvillig behandling af disse forslag.

Sigsgaard: Jeg skal ikke gøre mange principielle bemærkninger, men kan henvise til, hvad jeg sagde under den kulturdebat, som vi havde for nylig.

Jeg synes, det er glædeligt, at hr. Jørgen Peder Hansen beskæftigede sig så meget her i dag med formidlingen, med museernes forbindelse med befolkningen, og bl. a. understregede betydningen af, at åbningstiderne kom til i højere grad at passe til folks fritid. I den forbindelse vil jeg gerne pege på en anden ting: jeg tror, man i højere grad skulle arbejde med gratis dage på vores museer, og i forbindelse med kunstmuseerne ville jeg gerne, om man i udvalget ville beskæftige sig med, om der kunne være mulighed for at etablere kunstudlån i forbindelse med kunstmuseerne; det tror jeg også ville være en god ting.

Ligeledes i forbindelse med kunstmuseerne — ja, det gælder i øvrigt også lokalmuseerne — tror jeg, man skal overveje sammensætningen af tilsynsnævnet, nu da man har lovene oppe til revision. Det er muligt — jeg tror det — at museumsfolkene skal stå stærkere, end de står i dag i nævnene, og i øvrigt tror jeg, det ville være en idé at begrænse genvalgsmulighederne. Folk, der sidder i de nævn, kan jo sidde der den ene periode efter den anden, og hvis vi skal have den fornyelse, den aktivitet, som bl. a. fru Gunhild Due talte om, så tror jeg, det ville være en god idé, at man satte en grænse for mulighederne for genvalg.

I øvrigt synes jeg, at det står lidt uklart efter lovforslagene, hvordan man egentlig bør skelne mellem, hvad der er lokale opgaver i forbindelse med museerne og særlig lokalmuseerne, og hvad der er statens op-

[Sigsgaard.]

gaver. Jeg tror, det er vigtigt, at man skelner helt klart mellem to forskellige opgaver på området. Det at gøre tingene tilgængelige er primært et lokalt problem, afhængigt af den lokale baggrund, hvorimod indsamlingen og bevaringen til videnskabeligt brug og simpelt hen for at opbevare tingene for eftertiden ikke bør overlades til lokal formåen og forgodtbefindende.

Det princip, der nu antagelig vil blive gennemført, når den nye fredningslov kommer, i dens § 49 om, at udgifter forbundne med ting, der findes i forbindelse med anlæg, skal afholdes af det offentlige, er jo et væsentligt princip, og det må kunne overføres også til den lovgivning, der arbejdes med her. Det så jeg også meget gerne at udvalget tog op.

På samme måde så må der skabes bedre mulighed for at bevare ting, der står i fare for ødelæggelse eller for eksport. Fru Gunhild Due var inde på det, og jeg har tilfældigvis lige hørt et lille eksempel på det: en jernalderkrukke — ikke nogen særlig stor krukke — blev solgt fra en københavnsk forretning for 3.500 kr. Det er en pris, som museumsfolk siger de overhovedet ikke kan hamle op med. Der er ingenting at gøre. Får man ikke en lovgivning her, så må man affinde sig med, at de ting havner inden for eller uden for landets grænser, men i hvert fald uden for museernes og dermed samfundets rækkevidde. Man peger fra museumsfolks side på, at det også forskningsmæssigt er et meget stort problem, at der opstår huller på den måde; der er en række ting, man mangler, og som man kunne have fået fat i, hvis folketetinget havde vedtaget en lovgivning om dem.

Naturfredningsloven går altså trods det fremskridt, den indebærer, ikke langt nok. Jeg er ganske enig med fru Gunhild Due i, at vi mangler en antikvitetslov, der gør det muligt at bevare tingene for eftertiden. Man kunne sige, at vi på det område er et u-land. Fru Gunhild Due nævnte, at i andre lande har man en sådan lovgivning, og jeg kan uddybe det med, at i Norge og Sverige har man det f. eks. — i Italien har man det også — og i Norge og Sverige afsætter man også på budgetter over offentlige anlægsarbejder midler til undersøgelse af de ting, man finder i forbindelse med de offentlige anlæg. Det er et stort problem, at få de mid-

ler, så en sådan bestemmelse burde nok også findes i vores lovgivning.

I denne forbindelse vil jeg gerne nævne nogle konkrete eksempler på de problemer, man står over for. I 1966 blev der ved Højbro Plads foretaget nogle udgravninger i forbindelse med et kommunalt anlægsarbejde, og i årsberetningen for Københavns bymuseum for 1966 omtaler Jørgen Ahlefeldt-Laurvig denne udgravning og peger på disse problemer. Han siger bl. a.:

„At ikke alle fundene kom i bymuseets eje, skyldes, at der ikke, mens disse linjer skrives, findes en effektiv lov, der med klare ord siger, at ingen privatperson må tilegne sig de ting, som ligger i jorden. Med den største beklægelse må museerne derfor gang på gang opleve, at såkaldte erhvervsarkæologer, som går fra gravning til gravning og fra byggeplads til byggeplads, overbyder museerne, idet de afkøber arbejderne deres fund for at skaffe „varer“ til handlende og samlere af antikviteter.“

Han siger endvidere — hvis jeg må tillade mig at bringe endnu et citat fra den samme publikation — efter at have nævnt alle de meget, meget værdifulde ting, som er fundet på Højbro Plads:

„Af de nævnte ting er kun sørgelig lidt indgået i bymuseets samlinger, på trods af at vi ved, hvem der har taget tingene, og hvem der har købt dem af denne mand igen. Vi håber dog i samarbejde med nationalmuseet at få skabt klare linjer, som kan give museerne betryggende arbejdsforhold.“

Det er skrevet i 1966. — antagelig 1967, men det er beretningen for 1966 — og jeg har på den foranledning taget mig for at undersøge, om de forhold er ændret, sådan som det er antydnet her at man gerne vil have det. Det er de ikke; nøjagtig de samme forhold er gældende i dag. Privatpersoner kan tilegne sig de ting, der findes, og de kan handle med dem osv. Disse ting går altså museerne og samfundet forbi.

Den eneste lov, man rigtig har, der beskytter mod den slags — og det gør den altså i utilstrækkelig grad — stammer fra omkring 1750, nemlig danefæloven. Det var sidste gang, man kiggede på den, efter hvad jeg har fået oplyst. Det er jo ikke ret mange områder, hvor vi har en så gammel lovgiv-

[Sigsgaard.]

ning. I den står der, at guld og sølv og andet, som rart er, tilfalder kongen. Det er altså den lov, man har arbejdet efter indtil i dag, og jeg tror ikke, at man vil finde det underligt, hvis folketetinget synes, at da der nu er gået en 225 år, så kunne vi måske godt kigge lidt på den lovgivning og se at få den revideret. Jeg støtter altså varmt fru Gunhild Dues ønske om, at vi får en antikvitetslovgivning, og imødeser også ministerens bemærkninger om det.

Tilbage til et par bemærkninger om lovforslagene, som de ligger her. Jeg synes, at det ikke er særlig heldigt, som det fremgår af lovforslaget, at museumspædagogen eventuelt kan være deltidsansat, og det tror jeg også er noget, man skal se på i udvalget. Det er nok ikke muligt, hvis denne pædagog skal være andet end en rundviser for skolebørn, at klare det på deltidsbasis, det tror jeg ikke. Det må være tanken, at pædagogens arbejde består i at gøre museet pædagogisk sådan, at formidlingen kan lykkes, og sådan, at vi undgår, at museerne bliver støvede opmagasineringssteder.

Om landsdelsmuseerne vil jeg sige, at jeg synes, der er et åbenbart misforhold mellem kravene til landsdelsmuseerne og så det beløb, der nævnes i § 5, stk. 2, på de 25.000 kr. Jeg tror, det var hr. Jørgen Peder Hansen, der var inde på, at det beløb burde sættes op, og det kan jeg ganske tilslutte mig.

Der er en meget stor mangel på fagligt uddannet personale på dette område, og dér tror jeg det skal understreges, at der er brug for folk med en uddannelse, der passer til det arbejde, de skal udføre. F. eks. kan man spørge, til hvad nytte en videnskabsmand er, hvis arbejdsopgaven er udstillingsarbejde; her kræves nok en anden uddannelse. Jeg kan i den forbindelse støtte de tanker, der indeholdes i betænkningen om uddannelse af museumskonservatorer. Der er brug for den uddannelse, men jeg tror, den skal udvides til også at omfatte andre kategorier, f. eks. som nævnt udstillingsmedarbejdere. Det er meget svært at forestille sig, hvordan personalet skal kunne fylde de lovgivningsrammer ud, som der nu stilles forslag om, med den uddannelse, der i øjeblikket bydes på.

Om tilskuddene fra kommunerne og sammenhængen med statens ydelser vil jeg sige,

at det kan jo nogle gange være vanskeligt at få tilskud fra kommunerne, og det ville derfor nok være rigtigt — men jeg har bemærket mig, at ministeren i bemærkningerne tager afstand fra den tanke — at der gives mulighed for, at ministeriet kan give tilsagn om en garantitum for ekstra aktiviteter; hvis det rigtig skal batte noget, så tror jeg det ville være en god ting.

I øvrigt vil jeg i samme forbindelse sige, at det forekommer mig at være forkert, at der er loft over tilskuddene. Basisåret kan i nogle tilfælde betyde, at nogle museer kommer i klemme, idet de først efter dette år, som man altså tager udgangspunkt i, har fået udvidet aktiviteten og fået behov for større støtte.

Må jeg endelig understrege, at nu får vi jo de store kommuner, de store amtskommuner osv., og dér må man nok være opmærksom på, at det ikke går ud over den lokale kontakt, som er så nødvendig for lokalmuseerne; de er jo stærkt afhængige af den, og man kan måske frygte, at den delvis går tabt i det øjeblik, området bliver for stort; medmindre man gør noget aktivt for at bevare den. Målet er jo ikke blot at få den lokale befolkning ind på museerne, men i lige så høj grad at gøre folk aktivt interesserede også til gavn for forskningen, sådan at de kommer til museerne med ting osv.

Der er altså en række ting, som jeg håber at udvalget vil se på, men når det er sagt, vil jeg da gerne til slut understrege, at lovforslagene betyder store fremskridt; jeg håber, at fremskridtene efter udvalgsbehandlingen vil være endnu større.

Ministeren for kulturelle anliggender (K. Helweg Petersen): Jeg takker for den tilslutning, forslagene har fået. Der er fra ordførernes side gjort en række interessante synspunkter gældende, som vi kan se nærmere på i udvalget.

Flere af ordførerne har været inde på forbindelsen til kulturbetænkningen, og dér vil jeg gerne sige, at det jo ikke er sådan, at vi straks kan gennemføre alle de gode intentioner, som betænkningen rummer. Vi ville gerne i kulturministeriet kunne komme farende til folketetinget med nogle lovforslag, der åbnede veje til løsninger, der er peget på i betænkningen, men det lader sig ikke

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

gøre af økonomiske grunde; der er én grund mere, og det er den, at mange af de ting, der fremlægges, trænger til, at vi får en videregående debat om problemerne, end vi har haft hidtil.

Det er rigtigt, som nogle har peget på, at der i betænkningen er skrevet ret åbent om forholdene; nogle vil måske sige, at det er lidt for friskfyragtigt. Dette med det underholdende i forbindelse med museerne har vakt en del kritik, og nogle museumsfolk har taget til orde imod det. Jeg vil da gerne sige, at der står meget i den betænkning rundt omkring, som ikke er vendt og drejet så grundigt; den blev jo skrevet ret hurtigt. Men når der er skrevet ret åbent om tingene, har det just været for at få sat tingene under debat. Hovedsagen, hovedærindet for det, der står i dette afsnit om museerne, har været, at man gerne ville vise veje til at skabe øget interesse i befolkningen for at besøge museerne. Rigtigt er det jo, at der er museumsopstillinger, der stammer fra en tid, der ligger langt tilbage. Vel, det har altså ikke været gjort for at kritisere museerne generelt, for det er rigtigt, som det er understreget, at man rundt omkring på museerne, det være sig kunstmuseerne eller de kulturhistoriske lokalmuseer, med beskedne midler har gjort et stort arbejde, og de mennesker, der arbejder inden for museerne, er virkelig generelt taget engageret i og optaget af problemerne.

Hr. Jørgen Peder Hansen nævnte spørgsmålet om aftenåbning, og andre var vist også inde på det. Jeg tror, vi skal se på det problem; det er et spørgsmål om personale, men det er jo også et spørgsmål om hele formidlingsindsatsen. De forbedringer, der skal til, når det gælder formidlingen, må ses i sammenhæng hermed, og her er det interessant at se, hvad der kommer ud af tanken om museumspædagoger. Det er ikke noget stort initiativ, der er taget, for virksomheden er jo i gang nogle steder, men nu åbnes der mere generelt adgang til, at de kulturhistoriske lokalmuseer kan komme i gang med museumspædagoger. Det kan godt være, som jeg tror hr. Sigsgaard understregede det, at det ikke lader sig gøre med deltidsansættelse, men at man må have fuld time beskæftigede, og så må vi naturligvis gøre det. Men det er en forsøgsord-

ning, der lægges op til, og de erfaringer, der høstes, vil blive afgørende for de videre skridt, der tages.

Fru Gudrun Jensen var inde på lokale problemerne; det er jo rigtigt, at det skal man fra stedlig side sørge for, her hjælper staten ikke. Nu håber vi, at der, når statens støtte øges, vil blive ofret mere på de ydre rammer fra stedlig side.

Det var fru Merete Bjørn Hanssen, der var inde på betydningen af, at vi på finansloven havde et beløb, der kunne bruges, når der var særlig værdifulde initiativer. Det spiller en særlig rolle for kulturministeriet, om man har sådanne muligheder, fordi der virkelig er tale om liv og udfoldelse, og det er trist for os, hvis vi skal sige nej til at støtte, selv om det kun drejer sig om meget små beløb, for vi er jo vant til regne med de yderste decimaler i kulturministeriet.

Hr. Jørgen Andersen var også inde på spørgsmålet om de lokale tilskud og spurgte, om lokale gaver indgik i det lokale tilskud. Det gør de, hvis gaven ydes som et fast årligt tilskud; hvis en eller anden giver forpligter sig til år efter år at yde et tilskud, så indgår det, ellers ikke. Gaver, der kun optræder som engangsgaver, kan altså ikke medregnes.

Endelig skal jeg blot sige til fru Gunhild Due og hr. Sigsgaard, der rejste det meget interessante spørgsmål om antikviteter, at det er en sag, vi kan tage op i udvalget. Det er et meget interessant spørgsmål; det er et spørgsmål, der er arbejdet meget med, men man har altså ikke fundet en løsning. Nu må man gøre sig klart, at når det drejer sig om antikviteter, så foregår der og har foregået gennem tiderne en omfattende eksport og import over grænserne; vi har jo også ved lejlighed draget nytte af det. Men rejs ellers til London og Paris, så ser man, hvad det har betydet for de kunstskatte, man dér har.

Vi må se på spørgsmålet, og de oplysninger, hr. Sigsgaard gav her, synes jeg vi i høj grad bør se nærmere på.

Jeg takker for den tilslutning, man har givet, og håber på en hurtig behandling i udvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling.
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at de 3 lovforslag henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring af lov nr. 154 af 31. maj 1961 om udbygning og ombygning m. v. af den kgl. veterinær- og landbohøjskole.

Valgt blev: Niels Ravn, Chr. R. Christensen, Juul-Madsen, Clara Munck, Niels Jørgen Nielsen, Robert Christensen, Niels Erikson, Erik Hansen (Ålborg amt), Jens Peter Jensen (Ågerskov), Valbak, Chr. Thomsen, Albertsen, K. B. Andersen, Finn Christensen, Lysholt Hansen, Risgaard Knudsen og Morten Lange.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om centre for højere uddannelser og Københavns universitets placering.

Valgt blev: Haunstrup Clemmensen, Knud Bro, Jørgen Jensen, Ellen Strange Petersen, Per Møller, Enggaard, Johan Philipsen, Grethe Philip, Samuelsen, Valbak, K. B. Andersen, Lysholt Hansen, Waldemar Larsen, Hans Lund, Orla Møller, Knud Nielsen og Morten Lange.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Det er meddelt mig, at Eva Ree ønsker at udtræde af udvalget angående forslag til lov om bybefolkningens forsyning med mælk og fløde. Til at indtræde i det nævnte udvalg i stedet for Eva Ree har vedkommende gruppe udpeget Jens Peter Jensen (Sorø amt), som herefter er valgt.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 22. april kl. 13.30 med følgende dagsorden:

1) Anden behandling af:

Forslag til lov om stempelafgift.

2) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om almindelig omsætningsafgift.

3) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om midlertidig regulering af boligforholdene. (Om lejerens ret til bytning af lejlighed) [af Arne Larsen m. fl.]

4) Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om ændring af lov om statstilskud til kunstmuseer,

forslag til lov om kulturhistoriske lokal-

museer

og

forslag til lov om ændring af lov om et J. F. Willumsen-museum i Frederiks-

sund.

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge henviste formanden til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 12.10.

90. møde.

Tirsdag den 22. april kl. 13.30.

Formanden: I skrivelse af g. d. meddeler udenrigsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning angående Danmarks ratifikation af den internationale sukkeroverenskomst af 1968.

Medlemmer af folketinget Lysholt Hansen, Gorrsen, J. O. Krag og K. Axel Nielsen har meddelt mig, at de ønsker til statsministeren at stille følgende forespørgsel:

„Hvad agter regeringen at foretage i anledning af, at det ved den af kommissionsdomstolen af 2. oktober 1968 foretagne undersøgelse må anses for godtgjort, at boligministeren har forsømt sin pligt til rettidigt og på rimelige vilkår at tilvejebringe lokaler til kildeskatteadministrationen, og at boligministeren i forhandlingerne med finansudvalget herom har afgivet urigtige og vildledende oplysninger samt undladt at give oplysninger af væsentlig betydning for finansudvalgets behandling af det pågældende aktstykke (nr. 447 af 29. juli 1968)?“

Medlemmer af folketinget Ømann, Poul Dam, Morten Lange og Aksel Larsen har meddelt mig, at de ønsker til statsministeren at stille følgende forespørgsel:

„Hvilke foranstaltninger giver den af kommissionsdomstolen af 2. oktober 1968 afgivne beretning statsministeren anledning til at foretage eller foreslå foretaget med hensyn til

- 1) forholdet mellem statsadministrationen og bevillingsmyndighederne,
- 2) ansvars- og kompetenceforholdene i og imellem ministerierne og

3) rationalisering af fremgangsmåden ved statens indgåelse af lejemaal, køb af ejendom og egen bygherrevirksomhed?“

Udvalget angående forslag til lov om retsafgifter og forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om retsafgift m. v. har afgivet betænkning. Eksemplarer vil blive omdelt.

Medlem af folketinget Haunstrup Clemensen har meddelt mig, at han ønsker til finansministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren tage initiativ til, at der tilvejebringes en klar lovhjemmel for fradrag af udgifter til kautionsforsikringspræmier, garantiprovisioner og lignende i forbindelse med låntagning til finansiering af erhvervsmæssige formål?“

Medlem af folketinget Bodil Koch har meddelt mig, at hun ønsker til ministeren for kulturelle anliggender at stille følgende spørgsmål:

„Har ministeren overvejet, hvordan Odinteatrets fortsatte eksistens her i landet kan sikres?“

Spørgsmålene vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Skriftlig fremsættelse af forslag.

Udenrigsministeren (Poul Hartling): Jeg skal hermed tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til folketingsbeslutning angående Danmarks ratifikation af den internationale sukkeroverenskomst af 1968.*

I min redegørelse i tinget den 12. marts 1969 om Danmarks handelspolitik over for udviklingslandene understregede jeg regeringens positive holdning til Danmarks deltagelse i internationale råvarearrangementer til fordel for udviklingslandene, og jeg anførte herunder bl. a., at det var regeringens hensigt at søge tingets tilslutning til Danmarks ratifikation af den inter-